

Serbest meslek faaliyeti ile ticari faaliyetin bir arada yürütülmesi halinde vergilendirme hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 66-2417
Tarih	31.12.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 66-2417 31/12/2011

Konu : Serbest meslek faaliyeti ile ticari faaliyetin bir arada yürütülmesi

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Vergi Dairesi Müdürlüğünün vergi kimlik numarasında kayıtlı mükellefi olduğunuzu, danışmanlık, eğitim ve tanıtım hizmetleri ile muhtelif adreslerde otomatik tartı ve ayak dinlendirme makinesi işletmeciliği ile iştigal ettiğinizi belirterek elde edeceğiniz kazançların hangi hükümlere göre vergilendirileceği konusunda Başkanlığımız görüşünü talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrasında her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançların serbest meslek kazancı olduğu, maddenin ikinci fıkrasında ise serbest meslek faaliyetinin; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam

ve hesabına yapılması olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı kanunun 61 inci maddesinde, "Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değıştirmez..." hükmü yer almış, 62 nci maddesinde ise "İş verenler, hizmet erbabını işe alan, emir ve talimatları dahilinde çalıştıran gerçek ve tüzel kişilerdir..." denilmiş ve aynı Kanunun 94 üncü maddesinde tevkifat yapmak zorunda olan mükellefler sayılmış, aynı maddenin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde de "Hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104 üncü maddelere göre" vergi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinin birinci fıkrasında her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu, maddenin dördüncü fıkrasında ticari kazancın Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tespit edildiğı belirtilmiştir.

Aynı kanunun 85 inci maddesinde ise;

"Mükellefler, ikinci maddede yazılı kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde ettikleri kazanç ve iratları için bu kanunda aksine hüküm olmadıkça yıllık beyanname verirler. Bu kanuna göre beyanı gereken gelirlerin yıllık beyannamede toplanması zorunludur.

Tacirlerle çiftçiler ve serbest meslek erbabı ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden kazanç temin etmemiş olsalar bile, yıllık beyanname verirler. Bu hüküm şirketlerin faaliyet ve tasfiye dönemlerine şamil olmak üzere kollektif şirket ortakları ile komanditeler hakkında da uygulanır.

..." hükümleri yer almıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, denetim ve danışmanlık hizmetlerinin, hizmet akdi ile bir işverene tabi ve belirli bir işyerine bağı olarak verilmesi durumunda, elde edilen gelirin ücret kabul edilerek, Gelir Vergisi Kanununun 61, 94, 103 ve 104 üncü maddelerine göre gelir vergisi tevkifatına tabi tutulması gerekir.

Ancak, söz konusu hizmetlerin bir işverene tabi ve belli bir işyerine bağı olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması durumunda ise elde edilen gelirin serbest meslek kazancı sayılarak serbest meslek kazancının tespitine ilişkin hükümlere göre vergilendirilmesi gerekir. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 172 nci maddesinde; serbest meslek erbabına defter tutma mecburiyeti getirilmiş,

210 uncu maddesinde de serbest meslek erbabının serbest meslek kazanç defteri tutacağı hüküm altına alınmış, 236 ıncı maddesinde ise "Serbest meslek erbabı, meslek faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteriye bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, söz konusu faaliyetin bir ticari organizasyon içinde yapılması halinde ise, ticari kazanç olarak değerlendirilerek ticari kazancın tespitine ilişkin hükümlere göre vergilendirilmesi gerekmektedir. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesi gereğince, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburi olduğundan, ticaret erbabınca 229 uncu maddesine göre satılan emtia veya yapılan iş karşılığında, müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere müşteriye ticari bir vesika olarak fatura düzenlenmesi, 177 nci maddede 6 bent halinde sayılan şartlardan birini taşıması halinde bilanço esasına göre, aksi takdirde işletme hesabı esasına göre defter tutulması gerekmektedir.

Öte yandan, muhtelif adreslerde otomatik tartı ve ayak dinlendirme makinesi işletmeciliği faaliyetinizden elde edeceğiniz kazancın ise ticari kazanç olarak değerlendirilmesi ve bu faaliyetlerden elde edeceğiniz kazançlarınızın 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 85 inci maddesi uyarınca yıllık beyannamede toplanmak suretiyle beyan edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026